

Nr 409.

Av herrar **Norup** och **Nilsson** i Svalöv, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 33, med förslag till förordning angående en tillfällig skatt i syfte att motverka vissa investeringar i varulager och inventarier (investerings-skatt).*

I proposition nr 33 har framlagts förslag till förordning angående investerings-skatt. Enligt denna förordning föreligger skyldighet att erlægga investerings-skatt bl. a. vid ökning av dold reserv i varulager i samband med lagerökning. Undantag härifrån kan enligt 11 § b) medgivas i sådana fall, då lagerökning »tillkommit på direkt föranstaltande av vederbörlig statlig myndighet». Angående denna regel anför föredragande departementschefen bl. a., att ett »mera allmänt uttalande från statlig myndighets sida om önskvärdheten av vissa investeringar» icke bör kunna åberopas som skäl för dispens och att det får anses uteslutet »att under dispensreglerna draga in *samtliga* de fall, då lagerökning — — — kan anses mer eller mindre önskvärd ur beredskapssynpunkt». Som exempel på dispensfall anföres lagerökning på grund av direkt föranstaltande av exempelvis riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap eller civilförsvarsstyrelsen.

En så restriktiv dispensbestämmelse ter sig, såsom även flera remissinstanser framhållit i flera sammanhang, oskäligen och otillfredsställande.

Under senare år har exempelvis inom jordbrukets inköps- och försäljningsorganisation (SLR med därtill anslutna centralföreningar och lantmannaförbund) pågått en betydande utbyggnad av mottagnings-, torknings- och lagringsmöjligheterna i fråga om spannmål. Denna utbyggnad har delvis betingats av organisationens växande andel i handeln med spannmål och oljeväxtfrö men har samtidigt varit oundgängligen nödvändig för att möta de krav på mottagnings- och torkningsmöjligheter, som övergången till mera arbetskraftsbesparande skördemetoder, främst skörde- och direkttröskning, medfört. Denna ännu fortgående utveckling har lett till en successiv ökning av centralföreningarnas spannmålslager vid bokslutstidpunkten (den 31 december), en tendens som givetvis gör sig starkast gällande under år med goda skördar men som måste betraktas som en naturlig och ekonomiskt riktig följd av redan gjorda investeringar. Det bör även framhållas, att dessa investeringar utgjort en av de väsentliga förutsättningarna för den ur såväl jordbrukets som hela samhällets synpunkt önskvärda ra-

tionalisering av jordbruksdriften, som de ovannämnda arbetskraftsbesparande skördemetoderna innebära. Även om man i fråga om de lagerökningar, som denna utveckling medför, icke kan åberopa något »direkt föranstaltande av vederbörlig statlig myndighet», torde man med fog kunna hävda att, om icke denna utbyggnad och därmed ökade lagerhållning kommit till stånd på frivillighetens väg och i samförstånd med vederbörliga statliga myndigheter, ett direkt föranstaltande från deras sida skulle ha visat sig nödvändigt.

Liknande synpunkter kunna anföras i fråga om det avsnitt av SLR-organisationens verksamhet, som avser handelsgödselmedlen. På grund av ökade insikter hos jordbrukarna om den förbättring av skördeutbytet, som på ekonomiskt sätt kan uppnås genom ökad användning av gödselmedel, ha i samband med den förbättrade tillgången leveranserna av gödselmedel till jordbruket under senare år starkt ökat. För att möjliggöra rättidig leverans av de stora kvantiteter, som erfordras för vårbruket, har det med hänsyn till transportförhållandena inom landet visat sig nödvändigt, att handeln redan under hösten tar hem och lagrar gödselmedel i betydande omfattning. Dessa förhållanden ha givetvis medfört, att centralföreningarna, som svara för överslagsvis 60 % av gödselmedelsleveranserna till jordbruket, måste ha ett för varje år större lager av gödselmedel vid bokslutstidpunkten den 31 december.

Varken denna lagerhållning eller den ovan berörda lagerhållningen av spannmål har någon spekulativ karaktär. Den är betingad enbart av organisationens uppgift att betjäna jordbruket, och tendensen till ökning av lagrens storlek sammanhänger direkt med pågående förändringar av de tekniska förhållandena inom jordbruksnäringen.

Om centralföreningarna söka begränsa sin lagerhållning av spannmål och gödselmedel vid bokslutstidpunkten, skulle detta gå ut över jordbrukarna och folkhushållet i form av försämrade möjligheter att omhändertaga skörden och försämrat skördeutbyte på grund av otillräcklig tillgång på gödselmedel för vårbruket. Om å andra sidan föreningarna fullfölja sina uppgifter på dessa områden och sålunda acceptera de därmed följande lagerökningarna, nödgades de för att undgå den föreslagna skatten avbryta den konsolidering genom tillskapande eller ökning av dolda reserver i varulågren, som med hänsyn till föreningarnas genomsnittliga kapitalförhållanden framstår såsom i hög grad önskvärd och varpå stora ansträngningar nedlagts under de senare åren.

Synpunkter av delvis samma slag som de här anförda göra sig gällande beträffande den lagerhållning, syftande till en utjämning mellan över- och underskottsperioder, som — jämsides med förbättringen av lagringstekniken och lagringsskapaciteten — fått allt större omfattning inom jordbrukarnas mejeri-, slakteri- och ägghandelsorganisationer.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställa vi,
att 11 § b) i den föreslagna lagtexten måtte ändras därhän att såsom dispensgrund godtages icke blott lagerökning, som tillkommit genom direkt föranstaltande av vederbörlig statlig myndighet, utan även sådan lagerökning, som saknar spekulativt syfte och som av vederbörliga statliga myndigheter vitsordas väsentligen tjäna ett allmänt intresse.

Stockholm den 20 februari 1951.

Sam. B. Norup.

Eric Nilsson
i Svalöv.
